

เรื่อง ศาลจังหวัดสงขลาส่งข้อโต้แย้งของจำเลย (นายเกรียงศักดิ์ แซ่เล้า) ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

ศาลจังหวัดสงขลาได้ส่งข้อโต้แย้งของจำเลย (นายเกรียงศักดิ์ แซ่เล้า) ซึ่งเป็นผู้ร้องเพื่อให้ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประกาศกำหนดดอกเบ็ญจตราสูงสุดของโจทก์ (ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)) ภายใต้ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อเรียกเก็บดอกเบ็ญจตราสูงสุดจากจำเลย ซึ่งศาลยุติธรรมจะนำมาใช้บังคับแก่คดี เป็นประกาศที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ โดยผู้ร้องโต้แย้งว่า การเรียกดอกเบ็ญจตราของโจทก์โดยอาศัยสัญญาตามข้อตกลงขณะทำสัญญานั้น โจทก์ใช้ประกาศกำหนดอัตราดอกเบ็ญจตราสูงสุดในอัตราสูงสุดร้อยละ ๑๖.๒๕ ต่อปี และกรณีผิดเงื่อนไขในอัตราสูงสุดร้อยละ ๑๗.๕๐ ต่อปี โดยเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบ็ญจตราได้ตามที่โจทก์ประกาศกำหนดเป็นคราว ๆ นั้น ผู้ร้องเห็นว่า ประกาศกำหนด อัตราดอกเบ็ญจตราสูงสุดของโจทก์ภายใต้ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นประกาศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผ่าฝืนพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบ็ญจตราเกินอัตรา พุทธศักราช ๒๔๗๕ ดังนั้น ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องเพื่อขอให้ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประกาศกำหนดอัตราดอกเบ็ญจตราสูงสุดของโจทก์ภายใต้ประกาศของธนาคาร แห่งประเทศไทยเพื่อเรียกเก็บดอกเบ็ญจตราสูงสุดจากจำเลยซึ่งศาลยุติธรรมจะนำมาใช้บังคับแก่คดีนั้น เป็นประกาศที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และเป็นประกาศที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบ็ญจตราเกินอัตรา พุทธศักราช ๒๔๗๕

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ประเด็นเบื้องต้นมีว่า ประกาศกำหนดอัตราดอกเบ็ญจตราสูงสุดของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบ็ญจตราและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ประกาศธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เป็นประกาศ ที่ออกโดยธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เพื่อให้เป็นไปตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบ็ญจตราและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ที่ออกโดยผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังนั้น ประกาศของธนาคารไทยพาณิชย์ฉบับดังกล่าวนี้จึงมิใช่ประกาศของทางราชการและไม่ใช่บทบัญญัติ แห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยให้ได้

ส่วนในกรณีประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่อง ดอกเบ็ญจตราและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ เป็นการออกข้อกำหนดโดยผู้ว่าการธนาคาร แห่งประเทศไทย ด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ

การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังนั้น ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยดังกล่าวออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติที่ให้อำนาจไว้ และมีผลใช้บังคับได้เท่าที่อยู่ในขอบเขตอำนาจที่พระราชบัญญัติให้อำนาจไว้ แต่ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยดังกล่าวมิได้ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ จึงไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ การที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งศาลยุติธรรมจะนำมาใช้บังคับแก่คดีเป็นประกาศที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ หรือไม่ จึงไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัย

๓. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายชวนัน สายเชื้อ นายโกเมน ภัทรภิรมย์ นายจุมพล ณ สงขลา พลโท จุล อติเรก นายชัยอนันต์ สมุทวณิช นายประเสริฐ นาสกุล นายปรีชา เฉลิมวณิช นายมงคล สระฐาน นายสุจินดา ยงสุนทร นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นายอนันต์ เกตุวงศ์ นายอิสสระ นิตินันท์ประภาศ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๔๙ ก วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๒
